

Кравчина Оксана Євгенівна
науковий співробітник
Відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

Тестування рівня знань вчителів з інформаційних технологій за допомогою IT-фітнес тесту у Словаччині

Широкий спектр застосування цифрових технологій у навчальному процесі впливає на розвиток цифрової компетентності всіх учасників цього процесу: від учнів та батьків до вчителів та іншого педагогічного персоналу. Для забезпечення розвитку цифрової компетентності учнів необхідно забезпечити використання ними цифрових технологій для навчання, пошуку інформації, створення та вирішення завдань (використання цифрових засобів та засобів масової інформації, робота з інформацією від пошуку до оцінки). Відповідно розвиток цифрової компетентності учнів також безпосередньо залежить від рівня цифрової компетентності вчителя. Важливість розвитку цифрової компетентності визнали на міжнародному рівні, так у Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради (ЄС) "Про основні компетентності для навчання протягом усього життя" від 18 грудня 2006 року Вміння роботи з цифровими носіями зазначена як одна з ключових компетентностей та передбачає впевнене та критичне використання Технологій інформаційного суспільства (ТІС) для роботи, відпочинку та спілкування. Основні навички у ТІС: використання комп'ютерів для пошуку, оцінки, зберігання, поширення, представлення та обміну інформацією, та для спілкування і участі в роботі об'єднаних мереж через Інтернет [1].

Перевірка та оцінювання цифрової компетентності учня та вчителя є важливим питанням, оскільки при швидких технологічних змінах, притаманних сучасному світові, для кожного учня, студента або працівника необхідно практично у всіх сферах діяльності ефективно використовувати цифрові навички, а оцінити базовий рівень знань і навичок з інформаційних технологій широкою громадськістю важке завдання. Для вирішення цього завдання у Словаччині з 2010 року проводиться IT-тест фітнесу (IT Fitness Teste), який організує IT-асоціація Словаччини за підтримки Міністерства освіти, науки і спорту, Представництва Європейської Комісії в Словаччині та інших партнерів. Метою проведення IT-тесту стала перевірка цифрової компетентності та навичок учнів початкової та середньої школи, а також самоперевірка рівня знань вчителів з інформаційних технологій та отримання аналітичної інформації зі зрізу знань. За результатами тестування проводиться дослідження, висновки якого пропонуються Міністерству освіти Словацької Республіки для поліпшення навчальних програм з ІКТ у середніх та вищих навчальних закладах. Так у 2018 році в IT-тестуванні, яке проходило з 26 квітня 2018 року по 15 липня 2018 року взяло участь 31086 учнів, студентів та вчителів початкових, середніх шкіл, а також тих, хто хотів перевірити свої цифрові навички, а середній бал проходження склав 41% [3].

У тесті були використані дві версії:

- спрощена версія була розроблена для початкових шкіл, спрямована на перевірку навичок IT учнів та їх готовність до середньої освіти;
- друга версія тесту була спрямована на цільову групу учнів та студентів середніх шкіл та коледжів, вчителів та тих, хто хотів перевірити свій цифровий рівень грамотності (в даній версії тесту акцентувалася увага на навички випускників та вчителів з точки зору працевлаштування на ринку праці та вимог роботодавців).

Тест складався з трьох частин:

- профіль – основні персональні дані (вік учасників, найуспішніші респонденти випробування, найбільш активні школи тощо);

- інформація – розділ містив 14 запитань, які стосувалися використання інформаційних технологій (які ІТ використовуються, коли та з якою метою, які джерела інформації використовуються найчастіше тощо);
- тестування знань респондента з різних тем ІТ.

Друга версія (для учнів та студентів середніх шкіл та коледжів, вчителів) включав 25 питань різних типів (з одним або декількома варіантами відповіді). Завдання тестування класифікувалися за такими п'ятьма категоріями як: Інтернет, безпека та комп'ютерні системи, комплексні завдання, офісні інструменти, інструменти для спільної роботи та соціальні мережі.

Вчителям проходження тесту допомагає визначити сфери, в яких вони потребують поліпшення своїх навичок у сфері ІТ. Після завершення тесту всі учасники отримують сертифікат, який, крім оцінки, містить рекомендації щодо вдосконалення своїх знань. Оцінюється проходження ІТ тесту у процентному відношенні за шістьма рівнями, що відображено в таблиці №1 [2].

Таблиця 1

Характеристика рівнів результатів тестування для середніх шкіл та університетів (учні, студенти, вчителі, інші дорослі)

Оцінка у процентному відношенні	Рівень	Характеристика результату
90-100%	Відмінні знання та навички в ІТ	Ви, напевно, спеціаліст з інформаційних технологій, або ви є одним з найбільш кваліфікованих ІТ-користувачів.
75-89%	Високий рівень знань та навичок в ІТ	Ваші знання та навички в ІТ знаходяться на дуже хорошому рівні, ви орієнтуєтесь в ІТ-світі та зможете ефективно працювати з ними.
60-74%	Аномальний рівень базових ІТ-знань та навичок	Ваша ІТ-компетенція перевищує середню, ви можете переміщатись та використовувати ІТ на роботі або на задоволення. Але не вбивайте лаври.
45-59%	Середній чи трохи вище середнього рівня базових знань та вмінь в області ІТ	ІТ-навички знаходяться в середньому трохи вище середнього. Щоб мати можливість ефективно використовувати ІТ, ви повинні бути більш зацікавленими в цій галузі.
20-44%	Нижчий до середнього рівня базових ІТ-знань та навичок	Ваші знання та навички в області основних інформаційних технологій знаходяться в середньому нижче середнього рівня. Ви на правильному шляху, але ви повинні працювати над цим для кращої орієнтації в ІТ (і так у сучасному світі).
0-19%	Низький рівень базових ІТ-знань та навичок	На жаль, тест показав лише низький рівень базових ІТ-знань. Для потреб кращої орієнтації в сучасному світі з повним ІТ ми радимо вам подальшу освіту в цій галузі.

Середній показник успішності для середніх шкіл та університетів у 2018 році відображені у таблиці №2. Як бачимо середня успішність вчителя складає 50,44% [2].

Таблиця 2.

Основні параметри тестування

Респонденти, які закінчили тест:	15 476
Середній показник успішності (серед усіх респондентів)	36,60 %
Середня успішність вчителя	50,44 %
Середній успіх інших	52,08 %

Оцінювання за категоріями відображені в таблиці №3 [2].

Таблиця 3.

Результати тестування за категоріями

Категорія	всі	вчителі	інші	студенти
Інтернет	58,15	71,62	71,98	57,18
безпека та комп'ютерні системи	21,80	35,37	35,67	20,82
комплексні завдання	31,96	46,32	49,46	30,80
офісні інструменти	31,09	55,99	52,07	29,51
інструменти для спільної роботи та соціальні мережі	41,30	44,55	52,92	40,67

Досвід є цікавим для України, оскільки розвиток цифрової компетентності громадян є актуальним для нашої країни, і такий інструмент, як ІТ тест, який дозволяє отримати зріз знань з ІКТ та порівняти їх за роками, виявити проблемні питання, адаптувати та поліпшити шкільні навчальні програми та програми підвищення кваліфікації вчителів, що дозволить в подальшому отримати кращі результати. Великою перевагою є те, що за допомогою ІТ тесту вчитель може самостійно оцінити свої знання в сфері ІКТ та спланувати свій подальший професійний розвиток для ефективного виконання своєї роботи. Слід також зазначити, що результати тестування учнів можуть допомогти вчителю правильно зрозуміти і скоригувати навчальний процес, що сприятиме розвитку цифрової компетентності не тільки вчителя, але й учня.

Список використаних джерел

1. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) "Про основні компетенції для навчання протягом усього життя" від 18 грудня 2006 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975 (дата звернення: 10.02.2019).
2. Peter Kučera, Anita Škodačková, Tomáš Jašek. IT Fitness Test 2018. Technická univerzita v Košiciach, IT Asociácia Slovenska, 2018. 96 str.
3. IT Fitness Test 2018. URL: <https://www.itfitness.sk/sk/> (дата звернення: 10.02.2019).